

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM

2017 - 2020

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Černá

**Akciová společnost a její orgány v recentní a retrospektivní
podobě**

Praha 2020

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Aleš Zpěvák, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR STUDIES

2017-2020

BACHELOR THESIS

Lenka Černá

**Joint-stock company and its bodies in recent and
retrospective form**

Prague 2020

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

JUDr. Aleš Zpěvák, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Lenka Černá

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Alešovi Zpěvákovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování.

Anotace

Předložená bakalářská práce se zabývá problematikou akciové společnosti se zřetelem na její orgány v recentní a retrospektivní podobě. Akciová společnost doznala značných změn po rekonstrukci soukromého práva. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) zakotvil možný dvojitý mechanismus výběru řídicích orgánů tohoto druhu společnosti, tj. systém dualistický (tradiční) a nově systém monistický. Cílem této práce je poukázat na úpravu těchto orgánů dle nové legislativy.

Klíčová slova

Akciová společnost, zákon, korporace, dualistický systém, monistický systém, valná hromada, představenstvo, dozorčí rada, správní rada, předseda správní rady, statutární ředitel.

Annotation

This bachelor thesis deals with the issue of joint stock company with regard to its bodies in recent and retrospective form. The joint stock company has undergone significant changes after the recodification of private law. Act No. 90/2012 Coll., On Business Companies and Cooperatives (Business Corporations Act) enshrined a possible dual mechanism for the selection of governing bodies of this type of company, ie the dualistic (traditional) system and newly the monistic system. The aim of this work is to point out the modification of these bodies according to the new legislation.

Keywords

Joint - stock company, law, corporation, dualistic system, monistic system, general meeting, board of directors, supervisory board, board of directors, chairman of board of directors, statutory director

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
I. PRÁVNÍ ÚPRAVA OBCHODNÍCH KORPORACÍCHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOV	
II. AKCIOVÁ SPOLEČNOST V HISTORICKÝCH MILNÍCÍCHCHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ	
II.1 Historie akciové společnosti v obecném pojetí	13
II.2 Historie akciové společnosti na území českých zemí.....	15
III. AKCIOVÁ SPOLEČNOST – OBECNÁ CHARAKTERISTIKACHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ	
III.1 Povaha akciové společnosti.....	16
III.2 Založení a vznik společnosti.....	17
III.3 Akcie	19
III.4 Orgány akciové společnosti	22
IV. ORGÁNY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	23
IV.1 Orgány v obecném pojetí.....	23
IV.2 Právní jednání orgánů společnosti.....	23
IV.3 Znalecký posudek	24
IV.4 Pravidla jednání členů orgánů.....	24
IV.5. Smlouva o výkonu funkce	25
IV.6 Systém organizační struktury akciové společnosti	25
IV.7 Valná hromada	27
IV.7.1. Pozvání na valnou hromadu	28
IV.7.2. Usnášeníschopnost	29

IV.7.3	Sistace	30
IV.7.4.	Průběh valné hromady	30
IV.7.5	Rozhodování per rollam	32
IV.8	Představenstvo a dozorčí rada v dual. systému řízení společnosti	32
IV.8.1	Podmínky pro výkon funkce člena představenstva a dozorčí rady.....	33
IV.9	Orgány akciové spol. v monistickém systému řízení společnosti.....	39
IV.9.1	Správní rada	40
IV.9.2	Statutární ředitel	41
EMPIRICKÁ ČÁST		CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
I.	VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.	
II.	HYPOTÉZY	42
III.	VÝZKUMNÝ VZOREK	43
IV.	METODA VÝZKUMU	43
V.	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	43
VI.	VYHODNOCENÍ EMPIRICKÉHO VÝZKUMU.....	48
VII.	SHRNUTÍ EMPIRICKÉ ČÁSTI PRÁCE.....	49
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
	SEZNAM GRAFŮ	53
	SEZNAM PŘÍLOH.....	54

ÚVOD

Rozsáhlá rekodifikace soukromého práva v České republice byla dovršena ke dni 1. ledna 2014, kdy nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Oba výše uvedené právní předpisy tvoří základní kámen nového soukromého práva a také hlavní zdroj právní úpravy obchodních korporací jako celku.

Rekodifikace soukromého práva, která u nás aktivně probíhala zejména v letech 2002 až 2012 měla samozřejmě dopad i na problematiku obchodních korporací. Práce na části o obchodních korporacích upravených do té doby zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, od počátku probíhala s respektem ke stávající právní úpravě. Snahou autorů rekodifikace obchodního práva nebylo nutně měnit vše, co do té doby v korporátním odvětví práva platilo. Dalo by se však říci, že tato snaha se od počátku ukázala jako lichá. Autor předlohy nového zákona se od počátku netajil myšlenkou, že z do té doby recentní právní úpravy převezme vše, co je funkční a užitečné a přidá k tomu další instituty ze zahraničních právních úprav.

Smyslem bakalářské práce není podat ucelený výklad o všech dílčích ustanoveních, která se týkají právní úpravy akciové společnosti. Snahou není ani podat detailní rozbor celé problematiky této formy obchodní společnosti. Smyslem je stručnou, nicméně výstižnou formou postihnout zásadní změny v právní úpravě akciové společnosti s akcentem na její orgány v recentní a retrospektivní podobě. Z tohoto důvodu je bakalářská práce strukturována tak, aby všechny podstatné změny a jejich praktické dopady byly stručně a výstižně shrnuty do samostatných kapitol. Práce je rozdělena na část teoretickou a na část empirickou.

První kapitola teoretické části práce se zabývá problematikou právních korporací jako celku. Druhá kapitola se zabývá historií vzniku akciových společností v zahraničí a na území českých zemí. Třetí kapitola práce upravuje obecnou charakteristiku tohoto druhu korporace a poslední čtvrtá kapitola se zabývá hlavním tématem práce, tj. orgány akciové společnosti v dualistickém a monistickém pojetí.

Empirická část se zabývá výzkumem, ke kterému byla využita metoda dotazníkového šetření, jehož obsahem je zjišťování konkrétních skutečností v oblasti monistického systému řízení orgánů akciové společnosti.

TEORETICKÁ ČÁST

I. Právní úprava obchodních korporací

Vývoj právních řádů v historii zpravidla odpovídá politickému a společenskému vývoji společnosti v daných státech. Ani české země nejsou v této souvislosti výjimkou. Není proto nikterak udivující skutečností, že socialistická koncepce řízení státu v naší minulosti měla přímý dopad na legislativu.

Z hlediska civilního práva padesátých a šedesátých let minulého století došlo k enormnímu narušení kontinuity vývoje práva a k odklonu od českých právních tradic první republiky československé, které odpovídaly standardům kontinentální právní kultury. Východiskem norem soukromoprávního charakteru byla premisa o nadřazenosti zájmů společnosti nad zájmem jedince. Dalším východiskem byla výrazná regulace soukromoprávních vztahů, především v majetkové oblasti. Princip rovnosti v soukromém právu byl narušen nedotknutelností socialistického vlastnictví, přičemž autonomie vůle jedince, která je dnes stěžejním principem, byla podřízena pod sankcí absolutní neplatnosti formálním pravidlům.

„Socialistické ideologii je poplatná i roztržitost právní úpravy, neboť komplexní úprava soukromoprávních vztahů v jediném kodexu byla považována za neodpovídající požadavkům a charakteru některých socialistických soukromoprávních vztahů (zejména pracovněprávních a rodinných). V oblasti obchodního práva zcela dominovalo právo hospodářské, které bylo vyčleněno do samostatného zákona“.¹

V devadesátých letech se zdeformovanou zákonnou úpravu i přes četné snahy odborné veřejnosti nepodařilo napravit. Důvodem tohoto „legislativního ztroskotání“ byla nutnost provedení koncepčních změn a nikoliv pouhá novelizace v té době platných zákonů. Ve snaze obnovit status soukromého podnikání, které bylo v posledních desetiletích zcela zdecimováno a překrouceno, byl přijat samostatný obchodní zákoník, který nahradil v té době platný zákoník hospodářský. Tímto krokem však došlo ke zcela

¹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 12. ISBN 978-7263-891-8.

nekoncepční duplicitě právní úpravy závazkového práva, která vedla až k naprosto nežádoucím snahám o komplexní úpravu některých civilněprávních institutů upravených obchodním zákoníkem.

Rekodifikace soukromého práva v minulých letech navrátila český právní řád ke kontinentálním právním tradicím a ve větší míře zamezila diskontinuitě vývoje soukromoprávní úpravy.

Stejně jako u ostatních evropských právních řádů, česká právní úprava po rekodifikaci též upřednostňuje jeden soukromoprávní kodex, který komplexně upravuje všechny soukromoprávní vztahy. Dílčí otázky, které nejsou upraveny tímto kodexem, jsou specifikovány zvláštními zákony.

Obchodní korporace, jak je uvedeno výše, byly v minulosti upraveny samostatně, odděleně od ostatních právnických osob. Zákon, který je upravoval, se nazýval obchodním zákoníkem. Jeho ustanovení obsahovala úpravu, jak jsou korporace zakládány, evidovány, obsahoval pravidla pro jejich fungování atd.

„Po rekodifikaci je tedy právní úprava obchodních korporací rozdělena do dvou právních předpisů. Občanský zákoník stanoví obecnou právní úpravu, která je společná pro všechny právnické osoby, tedy i korporace. V ustanoveních § 118 až § 209 normuje právní osobnost právnických osob, jejich ustavení a vznik, název, sídlo a účel právnických osob, obecné principy tvorby orgánů právnických osob, jednání za právnickou osobu a zrušení a zánik právnických osob. A to právní úprava je právní úpravou obecnou a aplikuje se na všechny právnické osoby, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak“.²

Korporace jako právnické osoby tvořené společenstvím osob jsou normovány v § 210 až § 302 NOZ. Obecnou úpravu korporací nalezneme v § 210 až § 213, úpravu spolků jako pododdílu korporací v § 214 až § 302 NOZ. Zatímco obecná úprava právnických osob a korporací se pro obchodní korporace použije vždy, nestanoví-li zvláštní zákon jinak,

² HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 13. ISBN 978-7263-891-8.

*ustanovení občanského zákoníku o spolcích se na obchodní korporace užijí, jen stanoví-li tak zákon o obchodních korporacích.*³

Zvláštnosti obchodních korporací jsou řešeny zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále v práci uveden jako „zákon o obchodních společnostech“ či „zákon o korporacích“). Hlava I zákona obsahuje obecnou úpravu společnou pro všechny typy obchodních korporací, v hlavách II až VI jsou pak upraveny jednotlivé obchodní korporace.

*„Recentní právní úprava obchodních korporací je tedy rozdělena do několika úrovní podle míry její obecnosti. Vrchol pomyslné pyramidy tvoří obecná ustanovení občanského zákoníku o právnických osobách. Pod touto nejobecnější úpravou stojí úprava fundací, ústavů a korporací. V té má specifické postavení právní úprava spolků, která se na obchodní korporace použije pouze v případě, stanoví-li tak zákon o obchodních korporacích. Následuje obecná úprava obchodních korporací, která je pak blíže konkretizována pro jednotlivé formy obchodních korporací. Vztah těchto úprav je vztahem obecnosti a speciality, tedy nestanoví-li speciálnější právní úprava něco jiného, použije se úprava obecná.“*⁴

II. Akciová společnost v historických milnících

II.1 Historie akciové společnosti v obecném pojetí

Akciová společnost patří bezesporu k nejstarším typům obchodních korporací. První zmínky, respektive základy, nalzáme ve starověké antice, především v klasickém římském právu, které vychází ze zásady *societas iuris civilis*. Dalším milníkem je raný středověk, kdy v období 12. století vznikaly v severní Itálii, zejména Lombardii, bankovní spolky s omezeným ručením svých společníků, které se ve své době vymykali nejen svou ekonomickou moderností, ale též svou univerzalitou. Tento trend je viditelný zejména v 15. až 16. století v oblastech dnešního Toskánska, kde vznikaly první

³ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 13. ISBN 978-7263-891-8.

⁴ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 14. ISBN 978-7263-891-8..

bankovní domy pod nadvládou mocných italských rodů, kterými byli např. Medicejové⁵.⁶

Významným obdobím pro rozvoj akciových společností bylo 17. století, které je charakteristické pro kolonizační úsilí předních evropských mocností, mezi které řadíme Portugalsko, Nizozemí a samozřejmě Anglii. První moderní akciová společnost byla založena v roce 1602 z rozhodnutí generálních stavů Nizozemské republiky. Jednalo se o Nizozemskou východoindickou společnost (Verenigte Oost – Indische Compagnie), která byla založena obchodníky z Amsterdamu, a která měla monopolistické postavení z hlediska nizozemského obchodu mezi mysem Dobré naděje a Magellanovým průlivem. Úkolem této společnosti bylo obchodně i vojensky ovládnout oblasti dnešní Indie a Indonésie, což se jí na úkor Portugalska částečně povedlo. Příkladem bylo dobytí a následné ovládnutí ostrova Ambon, Cejlonu, a Malaky, které byly bohaté nejen na koření (skořici), ale též perly a drahé kameny.

Obdobně významná byla též Britská Východoindická společnost (East India Trading Company), která byla založena anglickou královnou Alžbětou I. v roce 1600 a fungovala až do roku 1874 a jejímž elementárním cílem byl obchod s bavlnou, hedvábím, barvivem, čajem a opiem. Jejím dominiem byla zejména Indie, která byla v této době rozdělena na mnohé království a knížectví pod nadvládou velkých Mughálů⁷ a Maráthů⁸.

Z hlediska kolonizace dálného východu nesmíme opominout též Francouzskou Východoindickou společnost (La Compagnie française des Indes orientales), která byla akciovou společností založenou v roce 1664 francouzským králem Ludvíkem XIV.⁹ a jejímž cílem bylo ovládnout obchodování v oblasti dnešního Madagaskaru, Réunionu a Mauriciu.

⁵ Italský šlechtický rod patřící od 13. století k nejbohatším a nejmocnějším ve Florentské republice. Mezi významné představitele tohoto rodu patří: Giovanni di Bicci de' Medici, Cosimo Medici, Lorenzo Medici či Giovanni Medici (papež Lev X.), Giulio di Giuliano de' Medici (papež Klement VII.), Alessandro Ottaviano de' Medici (papež Lev XI.).

⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016 s. 1-4. ISBN 978-80-7478-961-8.

⁷ Mughálská říše byl státní útvar na území dnešní Indie v letech 1526 – 1858.

⁸ Maráthská konfederace byl státní útvar na území dnešní jižní Indie v letech 1674-1818.

⁹ Přestože za zakladatele je všeobecně považován francouzský král Ludvík XIV., za otce myšlenky je zcela po právu považován Jean-Baptiste Colbert, ministr financí v letech 1665-1683.

Ve střední Evropě se prvně akciová společnost objevuje až na začátku 18. století, kdy v roce 1719 byla založena Kaiserliche privilegierte orientalische Compagnie. Tato společnost se zaměřovala na obchodování v oblasti dnešního Balkánu, který byl tehdy součástí mocné Osmanské říše.

II.2 Historie akciové společnosti na území českých zemí

Mezi první akciové společnosti vzniklé na území českých zemí patřila K.K. privilegierte bömische Zuckerraffinerie zu Königsaal, která byla založena v roce 1787 a která byla první společností tohoto typu, která založila počátky cukrovarnické výroby v tehdejší rakouské monarchii. Jednalo se o významnou cukrovarnickou rafinerii, která získala oprávnění používat císařského orla a označení „C.k. privilegovaná továrna“. Díky tomuto oprávnění nemusela továrna poskytovat vojenské ubytování v době ohrožení monarchie a její zaměstnanci byli zproštěni tzv. odvodní povinnosti. Dalšími akciovými společnostmi vzniklými na území českých zemí byly např. Plavecký ústav v Praze na Vltavě, který byl založen roku 1812 a Pražská akciová společnost paroplavební z roku 1822.

Důležitým milníkem pro zákonnou úpravu akciové společnosti bylo přijetí Císařského patentu ze dne 26. listopadu 1852, tzv. starého spolkového zákona, který upravoval podmínky pro zřizování spolků, tj. i akciových, ke kterým bylo zapotřebí získat zvláštní povolení státní správy. Na tento zákon dále navazovalo Nařízení ze dne 20. září 1899, kterým se vyhlásil regulativ pro zřizování a přeměňování akciových společností v oboru průmyslu a obchodu a který je laické i odborné veřejnosti znám spíše jako akciový regulativ. Tento regulativ byl přejet i po vzniku samostatného Československa a s menšími regulacemi „přežil“ i období II. republiky a následně Protektorátu Čechy a Morava.

V poválečné historii lze poukázat na existenci zákona č. 243/1949 Sb., o akciových společnostech, který však tento typ společnosti upravoval velmi stroze. Upravoval pouze podmínky pro vznik společnosti, udělování státního povolení, problematiku a obsah stanov a orgány společnosti. Tento zákon byl platný a účinný až do změny politického režimu v roce 1989, kdy byl nahrazen zákonem č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech, jehož obsah byl do té doby nejrozšířenější tematikou v oblasti

tohoto typu společnosti. I přes jeho obsáhlost byl zákon zrušen ke dni 1. ledna 1992, kdy byl nahrazen zákonem č. 513/1991 Sb., obchodních zákoníkem, který byl účinný až do 31. prosince 2013. Od 1. ledna je problematika akciové společnosti upravena zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech.

III. Akciová společnost – obecná charakteristika

III.1 Povaha akciové společnosti

„Povaha akciové společnosti se vlivem rekonstrukce nezměnila a snad ani změnit nemohla. Jedná se o obchodní společnost s dlouhou tradicí, takže žádná změna v tomto smyslu ani nebyla očekávána. Z hlediska pojmového tedy došlo snad jen k dalšímu upřesnění, které je však spíše výslovným zákonným vyjádřením toho, co i v minulosti platilo a bylo uváděno v odborné literatuře.“¹⁰

Akciová společnost patří k typickým představitelům obchodních společností, kde jednotlivý společníci, respektive akcionáři se na společnosti podílejí svým poskytnutým kapitálem. Samotné hospodaření společnosti je řízeno prostřednictvím profesionálního managementu. Jedná se o právní subjekt, kde postavení statutárního orgánu zastává volené představenstvo (v dualistickém modelu) či statutární ředitel (v monistickém modelu). Kapitál akciové společnosti je rozdělen do určitého počtu akcií, s nominální a emisní hodnotou.

„Akciová společnost je v první řadě právnickou osobou typu korporace.¹¹ Právnická osoba je právem uměle vytvořený subjekt, právem obdařený právní subjektivitou, mající právní osobnost a svéprávnost od svého vzniku do svého zániku. Skutečnost, že je akciová společnost korporací, znamená, že její významnou složkou je její členský substrát, tedy akcionáři. Jelikož se akciová společnost zapisuje do obchodního rejstříku, je také podle §421 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, podnikatelem, a to i v případě, že nebude podnikatelskou činností fakticky vyvíjet. Z pohledu zákona o obchodních korporacích je akciová společnost obchodní společností, a jelikož je rovněž

¹⁰ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 15. ISBN 978-7263-891-8.

¹¹ Blíže k problematice viz ČERNÁ, S.; ŠTENGLOVÁ, I. a I. PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.

*korporací, označuje ji zákon o obchodních korporacích za obchodní korporaci. Obchodní korporace dělí zákon v § 1 odst. 2 na korporace kapitálové a osobní. Akciová společnost je kapitálovou obchodní korporací“.*¹²

Akciovou společnost tedy považujeme na základě výše uvedeného za právnickou osobu korporativního typu, podnikatele, obchodní společnosti, obchodní korporací a kapitálovou společnost.

*„Dalšími atributy je i nemožnost ručení akcionářů za závazky společnosti či téměř neomezená převoditelnost podílů (resp. akcií). Co do využití je akciová společnost vhodná především pro správu a provoz větších podniků, u kterých je potřeba velká kumulace kapitálu.“*¹³

*„Akciová společnost je z velké části regulována evropským právem, a proto je nejméně přístupná změnám. I přes tyto limity však ZOK přinesl celkem výrazné úpravy. Kromě celkové systematiky došlo ke změnám i celé řady konkrétních aspektů jako je variabilita akcií, rozložení vnitřních orgánů společnosti apod.“*¹⁴

Obchodní společnost nemá od roku 2014, tj. od účinnosti nové kodifikace, povinnost pro případ eventuální ztráty vytvářet rezervní fond. Tento fond však může být vytvořen dobrovolně.¹⁵

III.2 Založení a vznik společnosti

U tvorby jakékoliv obchodní korporace jsou důležité dva momenty. Prvním z nich je založení dané společnosti a tím druhým je její vznik

„U akciové společnosti, která je zakládána ve většině případů pro kapitálově náročnější a sofistikovanější podnikatelské záměry, je důležitá skutečnost založení, kdy

¹² HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 15. ISBN 978-7263-891-8.

¹³ Ministerstvo spravedlnosti. *Akciová společnost* [online] © 2013–2015 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/akciová-společnost>.

¹⁴ Ministerstvo spravedlnosti. *Akciová společnost* [online]. © 2013–2015 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/akciová-společnost>.

¹⁵ Blíže viz ŠTENGLOVÁ I.; HAVEL, B.; CILEČEK, F.; KUHN, P. a P. ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích, 2. Vydání. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4.

zakladatelem může být jedna či více osob, ať už fyzických nebo právnických. Společnost je založena přijetím stanov, které schválí zakladatelé. Stanovy musí mít povahu notářského zápisu (tj. veřejné listiny). Nově jsou stanovy společnosti jediným dokumentem zakladatelské povahy. Zákon o obchodních korporacích opouští zakládání pomocí zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy, jelikož tento dokument po vzniku společnosti ztrácel na významu a jeho další použití se jevílo jako nadbytečné“.¹⁶

Minimální výše základního kapitálu je oproti původní právní úpravě jiná. Oproti minulosti je výše základního kapitálu akciové společnosti stanovena na částku 2.000.000,- Kč nebo 80.000,- EUR (pokud je účetnictví společnosti vedeno v této měně).¹⁷

Vznik akciové společnosti se datuje ke dni zápisu do příslušného veřejného rejstříku (obchodního rejstříku), který je veden rejstříkovým soudem.¹⁸ Vše se odehrává na základě tzv. registračního principu, čemuž odpovídá i konstitutivní charakter celého procesu zápisu.

Vznik akciové společnosti je legislativně upraven v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech a zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

„Návrh na zápis akciové společnosti k rejstříkovému soudu podávají podle § 46 odst. 3 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob všichni členové představenstva nebo statutární ředitel založené akciové společnosti. Návrh se podává v písemné nebo elektronické podobě na předepsaném formuláři. Lhůtu k podání návrhu určuje § 9 zákona o obchodních korporacích. Návrh je třeba k rejstříkovému soudu, kterým je krajský soud podle sídla založené akciové společnosti, podat ve lhůtě 6 měsíců

¹⁶ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 82. ISBN 978-7263-891-8.. Dále též DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-961-8.

¹⁷ Viz blíže ŠTENGLOVÁ, I. *Základy obchodního práva*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8.

¹⁸ HAVEL, B.; ŠTENGLOVÁ, I.; DĚDIČ, J. a M. JINDŘICH. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, komentář*. Praha: C.H.Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-285-4.

od založení. Významnou novinkou je však, že stanovami může být tato lhůta změněna, tj. zkrácena i prodloužena (§ 9 odst. 2).¹⁹

„Zákon o obchodních korporacích striktně zakotvuje, že v případě nepodání návrhu v zákonné lhůtě, nastanou tytéž účinky jako v případě odstoupení od smlouvy. Na základě výše uvedeného je tedy se zmeškáním lhůty spojen účinek zániku práv a povinností ze stanov k okamžiku jejich vzniku, tedy s účinky ex tunc, tj. od počátku.“²⁰

III.3 Akcie

Podobně jako u společnosti s ručením omezením zavádí zákon o obchodních korporacích možnost, aby akcionář vlastnil akcie různého druhu. Tzn., že je zcela na dané společnosti, aby si ve schválených stanovách určila, které druhy akcií bude vydávat (§ 276 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech).²¹

Vyjma kmenových akcií, které jsou u nás nejběžnější, může společnost vydat i akcie se speciálními právy, jejichž specifčnost spočívá například v rozdílném podílu na zisku či váze hlasů. Tato variabilita ale není bez hranic, neboť určitá omezení vyplývají například ze zásad stejného zacházení či dobrých mravů.

Výše uvedený zákon též výslovně zakazuje, aby se k akciím vázalo právo na úrok bez zřetele na výsledek hospodaření společnosti.

Zákon nově upravuje též vydání kusových akcií, které nemají jmenovitou hodnotu. Jmenovitá hodnota se odvíjí od jejich celkového vydaného počtu (§ 257 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).²²

„Tyto akcie nejenom rozšiřují investorské možnosti, ale také ulehčují takové změny základního kapitálu, které se promítají do jmenovité hodnoty akcií (např. při zvyšování

¹⁹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 93. ISBN 978-7263-891-8.

²⁰ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 93. ISBN 978-7263-891-8.

²¹ Blíže viz CHALUPA, I. a D. REITERMAN.. *Cenné papíry. Základy soukromého práva IV*. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-542-8.

²² PAULY, J. *Teoretické a legislativní základy cenných papírů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-422-5. Dále blíže viz POLIŠENSKÁ, P.; HRABALOVÁ, M. a A. PEREJDOVÁ. *Právo cenných papírů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN: 978-80-7552-350-1.

*z vlastních zdrojů), neboť v případě kusových akcií není nutné podstupovat nákladné vyznačování nové jmenovité hodnoty akcií“.*²³

Novinkou, kterou praxe dozajista vřele přivítala je umožnění nahrazení podpisu akcie jeho mechanickým otiskem. Tuto možnost mají však jen akcie s ochrannými prvky proti padělání (§ 260 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

V kontextu s problematikou akcií nemůžeme vynechat poznámku o zvýšené důležitosti nového občanského zákoníku, tj. zákona č. 89/2012 Sb., který se stal elementárním zdrojem právní úpravy cenných papírů a plně nahradil ustanovení derogovaného zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.²⁴ Tento kodex je klíčovým předpisem, který vede k jednodušší a ucelenější interpretaci celé problematiky.²⁵

„Právní úprava nového občanského zákoníku je přitom i v oblasti akcií úzce napojena na materii zákona o obchodních korporacích, která podává podrobnější rozbor institutů práva akciových společností. Pro existenci akciových společností hraje zcela klíčovou roli znění stanov, neboť právě jejich prostřednictvím mohou akcionáři uvést do života ne jeden z nových či pozměněných institutů práva akciových společností. Je to právě text stanov, který může v rámci konkrétní akciové společnosti připustit emisi více druhů akcií. Jímž bude odpovídat rozličný katalog práv, který unifikuje postavení a možnosti jednotlivých akcionářů účastnících se na její činnosti. Stanovy tak mohou předem či později prostřednictvím příslušné změny stanov jednoznačně určit, že je s určitým druhem akcií spojena např. vyšší míra podílu na ziscích společností, či naopak vyšší síla hlasů v rámci jejího rozhodování. Tato možnost pak bezesporu povede k podrobnější profilaci jednotlivých účastí, které mohou snadněji nalézt odpovídajícího vlastníka,

²³ Ministerstvo spravedlnosti. *Akciová společnost* [online]. © 2013–2015 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/akciová-společnost>.

²⁴ K problematice např. MAREK, JEŽEK. *Cenné papíry v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-466-7.

²⁵ Blíže viz EICHLAROVÁ, K. a kol. *Rekodifikace obchodního práva. Podnázev: pět let poté. Svazek I, II. Pocta Stanislavě Černé. Pocta Ireně Pelikánové*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-759-8426-5.

*např. investora potřebných finančních prostředků či osobu se znalostmi přínosnými pro vedení konkrétní akciové společnosti“.*²⁶

Volnost stanov v oblasti určení práv není nijak vázána ani na jmenovitou hodnotu akcií. Zákon o obchodních korporacích konstatuje, že s akciemi, které mají stejnou jmenovitou hodnotu, mohou být spojena různá práva. „*Samotná jmenovitá hodnota přitom již není pojmovým znakem všech akcií, protože stanovy mohou připustit emisi tzv. kusových akcií, u nichž není vklad akcionáře představován jmenovitou hodnotu, ale účetní hodnotou akcie odpovídající částce získané vydělením hodnoty základního kapitálu celkovým počtem akcií.*“²⁷

*U kusových akcií pak zákon ani nevyžaduje přímo vedení účetní hodnoty v jejich textu, neboť ta je jednoduše zjistitelná z povahy těchto akcií. Ve znění akcií tak musí být pouze uvedeno označení „kusová akcie“. Znění stanov je dále klíčové i ve vztahu k samostatně převoditelným právům, neboť zákonná definice založená na kombinaci demonstrativního výčtu určitých samostatně převoditelných práv a všeobecné formulí odkazující na znění stanov akciové společnosti poskytuje akcionářům poměrně široký prostor pro schválení textu stanov označujícího jako samostatně převoditelná prakticky libovolná majetková práva.*²⁸

Možnost, stejně jako podmínky nabytí těchto akcií, musí primárně vyplývat přímo ze znění stanov, které napříště bez množstevního omezení 5 % mohou založit nejen zvýhodnění v podobě pouze částečného splacení emisního kurzu, ale mohou zaměstnance zvýhodnit i za zcela jiných podmínek, které nejsou v textu zákona specifikovány a jejich přesné určení proto závisí buď přímo na konkrétním znění stanov, či rozhodnut valné hromady, tj. na uvážení akcionářů společnosti.

Legislativní novinkou akciových společností je limitování eventuální podoby akcií na majitele, která může být v současnosti vydána pouze jako zaknihovaný cenný papír či imobilizovaný cenný papír, tj. nikoliv jako listinný cenný papír. Důvodem k tomuto

²⁶ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 178. ISBN 978-7263-891-8.

²⁷ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 178. ISBN 978-7263-891-8.

²⁸ Tamtéž, s. 178.

kroku lze spatřovat především ve snaze autorů kodifikace o garanci transparentnosti účasti jednotlivých osob na akciové společnosti a dále v eliminaci tzv. praní špinavých peněz skrze akciové společnosti s nepřehlednou majetkovou a personální strukturou. Není tedy žádným překvapením, že pro mnohé podnikatele se stala příslušná ustanovení nové kodifikace nepříjemným trnem v oku, který se snažili odstranit.

III.4 Orgány akciové společnosti

V oblasti orgánů tohoto druhu společnosti je důležité zmínit tu skutečnost, že recentní úprava je z větší části inspirována úpravou evropské společnosti. Vzhledem k faktu, že podrobné úpravě orgánů je věnována následující kapitola bakalářské práce, zaměřím se v této části pouze na poukázání základních rozdílů v nové právní úpravě. Zatímco v rámci dualistického modelu je zřízeno vedle valné hromady ještě představenstvo a dozorčí rada (§ 435 a násl. ZOK), tak v rámci monistického modelu je namísto představenstva a dozorčí rady zřízena správní rada, která je doplněna o statutárního ředitele (§ 456 a násl. ZOK).

Oproti původní právní úpravě zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, nový zákon o obchodních korporacích umožňuje, orgány výše uvedené, byly pouze jednočlenné. V důsledku těchto změn tak v čele dané společnosti může stát pouze jeden člen správní rady, který bude zároveň zastávat funkci statutárního ředitele. Takto vytvořená struktura je pro začínající podnikatele výhodnější s ohledem na nižší nákladovost správy společnosti.

„Za další změny s výrazně praktickými dopady je možné označit zrušení povinnosti volit část členů dozorčí rady zaměstnanci, uvolnění pravidel rozhodování na valné hromadě (např. možnost snížit kvórum usnášeníschopnosti či možnost kumulace funkcí) či přípuštění, aby členem orgánu byla přímo právnická osoba.“²⁹

²⁹ Ministerstvo spravedlnosti. *Akciová společnost* [online]. © 2013–2015 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/akciová-společnost>.

IV. Orgány akciové společnosti

IV.1 Orgány v obecném pojetí

Akciová společnost patří mezi společnosti kapitálového charakteru, přičemž při pojednání o orgánech korporace je zapotřebí vždy vycházet ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Obecná ustanovení o jednání obchodní korporace tedy nenalezneme v občanském zákoně. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích pouze upravuje odchylky jednotlivých orgánů, a to pro každou právní formu korporace.

„Na rozdíl od osobních společností se u kapitálových společností nepředpokládá, že by společníci řídili společnost samostatně, a za tímto účelem jsou tedy zřizovány vnitřní mechanismy, které mají řídicí či kontrolní funkci. Nejvyšším orgánem v kapitálové společnosti je valná hromada. Společníci v kapitálové společnosti se podílí na řízení společnosti práva jejím prostřednictvím (§ 167 a násl. zákona č. 90/2012Sb.). Společníci se valné hromady účastní osobně nebo v zastoupení. Společníkům není svěřena řídicí působnost formou přímého výkonu, ale právě tím, že se shromáždí v rámci valné hromady, dávají společnosti možnost existovat a jejím prostřednictvím jsou oprávněni o korporaci rozhodovat. Další orgán, který je možné zřídit, je orgán kontrolní a zákon určuje, co se rozumí pojmem kontrolní orgán obchodní korporace. Pro akciovou společnost je kontrolním orgánem dozorčí rada.“³⁰

IV.2 Právní jednání orgánů společnosti

„Orgány společnosti činní v rámci svého působení rozhodnutí, která mají vliv na akciovou společnost. Jedná se o výstup příslušného orgánu vedoucí k regulaci akciové společnosti v daném směru. Velkou změnou oproti předcházející právní úpravě je značná provázanost s novým občanským zákoníkem. I v tomto případě zákon o obchodních korporacích jednoznačně odkazuje na text nového občanského zákoníku, konkrétně pak na ustanovení o spolcích, které je třeba aplikovat při rozhodování o tom, zda se na rozhodnutí orgánu akciové společnosti hledí, jako by nebylo přijato. Zákon o

³⁰ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 310. ISBN 978-7263-891-8.

*obchodních korporacích má tedy za to, že např. usnesení valné hromady či jiná rozhodnutí orgánů jsou právním jednáním (§ 245 zákona č. 89/2012 Sb.). Z toho pak vyplývá, že na usnesení orgánu, které se přičí dobrým mravům nebo odporuje donucujícím ustanovením zákona, se hledí, jako by nebylo přijato. To rovněž platí v případě, že došlo k přijetí usnesení v záležitostech, o kterých nemá rozhodující orgán vůbec rozhodovat, tedy v případě nedostatečné působnosti.*³¹

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích uvádí, že bez jasného souhlasu nejvyššího orgánu korporace tam, kde to zákon výslovně stanovuje, je právní jednání považováno za neplatné.

IV.3 Znalecký posudek

*„V rámci fungování akciové společnosti dochází v řadě případů k situaci, kdy zákon o obchodních korporacích pro určitá jednání nezbytně vyžaduje vypracování znaleckého posudku. Nutnost opatření znaleckého posudku nalezneme např. při určování ceny podílu akciové společnosti či při uzavírání smluv, u nichž zákon výslovně stanoví doložení znaleckého posudku. Je-li třeba podle zákona o obchodních korporacích vypracovat znalecký posudek, vyhotoví ho znalec nestranně a nezávisle, a to bez ohledu na to, kdo je jeho zadavatelem.*³²

IV.4 Pravidla jednání členů orgánů

Obecně se dá na orgány obchodních korporací aplikovat ustanovení § 151 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, o orgánech právnické osoby. Pravidla, která jsou obsažena v § 51 - 58 zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, jsou jen doplňkem tohoto obecného základu. Jedná se o: pravidlo podnikatelského úsudku, pravidlo o střetu zájmu, pravidlo o zákazu konkurence.

³¹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 312. ISBN 978-7263-891-8.

³² HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 314. ISBN 978-7263-891-8.

IV.5. Smlouva o výkonu funkce

Členům orgánu obchodní korporace je nutné upravit práva a povinnosti, které vůči obchodní korporaci mají, a to smluvní formou, tzv. smlouvou o výkonu funkce. Zákon o obchodních korporacích říká, že je tento vztah přiměřeně upraven ustanoveními nového občanského zákoníku o příkazu (§ 1569 a násl. NOZ).

Práva a povinnosti jednotlivých členů orgánů obchodní korporace jsou upravena smluvní formou a to tzv. smlouvou o výkonu funkce. Zákon č. 90/2012 Sb. konstatuje, že smluvní vztah se řídí příslušnými ustanoveními příkazní smlouvy dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

IV.6 Systém organizační struktury akciové společnosti

V České republice je organizační struktura akciové společnosti tradičně postavena na tzv. dualistickém systému, kde valná hromada je nejvyšším a nejsilnějším orgánem společnosti. Moc výkonnou a kontrolní v tomto modelu částečně drží představenstvo a částečně dozorčí rada. Z tohoto důvodu se o tomto systému hovoří jako o systému dualistickém, tedy o systému dvou podobně silných orgánů. Dosud ve vnitrostátní právní úpravě existovaly dvě modifikace tohoto dualistického modelu řízení.

*„Podle prvního modelu je představenstvo orgánem výkonným a dozorčí rada orgánem kontrolním. Vzájemně jsou na sobě oba orgány nezávislé, každý má jinou působnost. Členové obou orgánů jsou voleni a odvolávání valnou hromadou. V případě dozorčí rady měli – do 31. prosince 2013 za určitých okolností – zaměstnanci společnosti možnost za splnění zákonných podmínek volit část členů tohoto orgánu“.*³³

Druhý model bývá odbornou veřejností nazýván modelem německým. V tomto modelu je sice představenstvo stále zejména orgánem výkonným a dozorčí rada orgánem kontrolním. Tyto orgány však již na sobě nejsou tak zcela nezávislé. Podle tohoto modelu je totiž dozorčí rada silnějším orgánem. *„Silnější postavení plyne ze skutečnosti, že dozorčí rada v tomto modelu volí i odvolává členy představenstva. Síla orgánu se projeví bezprostředně po zjištění pochybení představenstva. Síla orgánu se projeví*

³³ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 340. ISBN 978-7263-891-8.

bezprostředně po zjištění pochybení v činnosti členů představenstva, kdy dozorčí rada nemusí nezbytně svolávat valnou hromadu a navrhopvat odvolání člena představenstva, ale má možnost chybuujícího člena představenstva sama ihned odvolat a nahradit jej novým členem tohoto výkonného orgánu.“³⁴

„Dualistický systém řízení akciové společnosti je u nás tradiční, obdobně jako v dalších zemích střední Evropy. Smyslem rekodifikace tedy nebylo nic razantně měnit. Zahraniční zkušenosti však ukázaly, že pro mnohé z akciových společností může být aplikovatelnější, a z hlediska efektivitv řízení snad i výhodnější jiný systém řízení. Tímto systémem je systém založený vedle nejvyššího orgánu jen jediným orgánem, který do své působnosti koncentroval jak výkonné, tak i kontrolní kompetence. Jedná se o systém tradičně pocházející zejména z Francie. Tento systém založený na jednom silném orgánu je označován za monistický systém řízení.“³⁵

„Oba systémy si v Evropě postupem času získaly své příznivce a na půdě orgánů Evropské unie vzniklo mnoho sporů o to, který z uvedených systémů je výhodnější. Spor mezi zastánci obou systémů řízení se plně projevil i při přípravách právních předpisů Evropské unie o tzv. Evropské společnosti. Na jedné straně zejména Francie navrhovala aplikaci u nich osvědčeného monistického systému řízení založeného na koncentraci výkonné i kontrolní moci do rukou správní rady jako jediného orgánu vedle nejvyššího orgánu. Dualistický systém i pro tuto formu obchodní společnosti měl hlavního zastánce zejména v SRN. Neshody mezi zastánci obou systémů řízení nakonec vedly k tomu, že nová evropská legislativa pro potřeby evropské společnosti připustila volbu mezi oběma systémy pro potřeby evropské společnosti připustila volbu mezi oběma systémy řízení. Na to přistoupily i naše vnitrostátní právní předpisy, podle nichž bude evropská společnost volit mezi dualistickým a monistickým systémem už ve svých stanovách. Od tohoto okamžiku tedy naše právní úprava zná volbu systému organizační struktury obchodní korporace.“³⁶

³⁴ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 341. ISBN 978-7263-891-8.

³⁵ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 341. ISBN 978-7263-891-8.

³⁶ Tamtéž, s. 341.

IV.7 Valná hromada

V akciové společnosti je valná hromada nejvyšším orgánem společnosti. Na valné hromadě hlasují jednotliví akcionáři a tím utváří vůle dané společnosti. Z tohoto pohledu má valná hromada primární postavení v hierarchii orgánů akciové společnosti. Jedná se též o orgán kolektivní povahy, tzn., že je tvořen více osobami. Pokud má společnost jediného akcionáře, vykonává působnost valné hromady tento akcionář. Jako kolektivní orgán pak valná hromada přijímá svá rozhodnutí.

Působnost valné hromady je zakotvena v § 421 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. Jedná se o výčet taxativní, do kterého řadíme např.: rozhodování o změně stanov, rozhodování o změně výše základního kapitálu, rozhodování o možnosti započtení peněžité pohledávky, volba a odvolávání členů představenstva, dozorčí rady a správní rady, rozhodování o rozdělení zisku, rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jmenování a odvolání likvidátora, schválení smlouvy o tichém společenství atd.

Valná hromada může rovněž revokovat své dřívější rozhodnutí, což potvrdil i Nejvyšší soud ve svém Usnesení ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004.

„Stanovy mohou valné hromadě svěřit pouze rozhodování záležitostí, nikoliv výkon jiného práva (např. oprávnění jednat za společnost navenek, obchodní vedení společnosti apod.). Tak tomu bylo i podle předchozí právní úpravy. Nově jsou však zavedeny dvě výjimky, kdy valná hromada může ovlivnit obchodní vedení společnosti. Člen statutárního orgánu kapitálové společnosti může podle § 51 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., požádat valnou hromadu, aby mu udělila pokyn týkající se obchodního vedení. Forma takové žádosti není tímto ustanovením výslovně řešena, nicméně lze očekávat, že se tak bude dít v pozvánce na valnou hromadu. Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti však nemá zákonnou povinnost o takové žádosti rozhodnout, může se tedy na základě svého rozhodnutí žádosti nezabývat. Pokud by však valná hromada pokyn členovi představenstva ohledně obchodního vedení udělila, je pro něj tento pokyn závazný. Pro úplnost je nutné dodat, že i při žádosti o pokyn týkající se obchodního vedení je člen představenstva povinen postupovat s péčí řádného hospodáře. Druhou výjimkou je právo orgánu řídicí osoby v rámci koncernu udělovat

*orgánům řízené osoby pokyny týkající se obchodního vedení, jsou-li v zájmu řídicí osoby nebo jiné osoby, se kterou řídicí osoba tvoří koncern“.*³⁷

Oproti minulé právní úpravě nedošlo k žádným prudkým změnám v oblasti svolávání valné hromady. I po rekodifikaci svolává valnou hromadu akciové společnosti zpravidla představenstvo společnosti, případně kterýkoliv z jeho členů. Pokud představenstvo nesvolá valnou hromadu bez zbytečného odkladu a zákon svolání valné hromady vyžaduje nebo pokud představenstvo není dlouhodobě usnášeníschopné, je oprávněn svolat valnou hromadu jakýkoliv člen představenstva, ledaže zákon stanoví jinak. Obdobně jako v minulé právní úpravě je povinností představenstva valnou hromadu svolat minimálně jednou za účetní období, pokud stanovami není určena vyšší frekvence jejího konání.

*„I při svolání valné hromady musí představenstvo postupovat s péčí řádného hospodáře a dbát práv a oprávněných zájmů jednotlivých akcionářů. Právě na valné hromadě akcionáři zpravidla vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti, na valné hromadě jsou oprávněni vznášet dotazy na představenstvo a domáhat se příslušných vysvětlení. Představenstvo je proto povinno vybrat místo a čas konání valné hromady tak, aby nepřiměřeně neomezovalo právo akcionářů účastnit se valné hromady. Toto pravidlo je v právní úpravě výslovně obsaženo nově, byť v minulosti bylo dovozováno teorií i rozhodovací praxí.“*³⁸

IV.7.1. Pozvání na valnou hromadu

Jednou ze základních povinností valné hromady je její svolání alespoň jednou za rok. Účelem tohoto svolání je schválení účetní závěrky. Konání takovéto valné hromady se musí odehrát nejpozději do šesti měsíců od konce předchozího účetního období. Valná hromada však může být svolána častěji, pokud tak stanoví stanoví nebo urgentní zájmy společnosti.

³⁷ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 346. ISBN 978-7263-891-8.

³⁸ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 348. ISBN 978-7263-891-8.

Svolat valnou hromadu je oprávněno představenstvo společnosti jako statutární orgán. Dále může valnou hromadu člen představenstva společnosti v případě, kdy představenstvo jako orgán valnou hromadu nesvolá a zákon to vyžaduje. Dozorčí rada může valnou hromadu svolat v případě, kdy představenstvo společnosti není zvoleno. Člen dozorčí rady v případě, kdy tak neučiní dozorčí rada a dále kvalifikovaní akcionáři, kteří tak mohou učinit podle § 368 zákona č. 90/2012 Sb.

Pozvání na valnou hromadu je realizováno prostřednictvím písemné pozvánky, jejichž náležitosti jsou stanoveny zákonem č. 90/2012 Sb., respektive stanovami dané společnosti. Pozvánka obsahuje: firmu a sídlo společnosti; místo datum a hodinu konání valné hromady; označení toho, o jakou valnou hromadu se jedná; program valné hromady; rozhodný den; návrh usnesení a jeho odůvodnění a lhůtu pro doručení vyjádření akcionářů.

„Základním smyslem pozvánky na valnou hromadu je informovat akcionáře o konání valné hromady a jejím programu. Právě na základě pozvánky se společník rozhoduje, zda se valné hromady chce zúčastnit a zda se chce k navrhovaným bodům programu jednání valné hromady vyjádřit svým hlasováním. Pozvánka a její doručení s uvedeným předstihem před konáním valné hromady, má také akcionářům umožnit, aby se na valnou hromadu připravili. Ze všech těchto důvodů je nutné, aby byl program valné hromady v pozvánce vyjádřen dostatečně určitě a srozumitelně.“³⁹

IV.7.2. Usnášeníschopnost

Jak je uvedeno v předchozích částech práce, je valná hromada orgánem kolektivní povahy a jako takový rozhoduje o věcech, které jsou svěřeny do jeho působnosti zákonem. Zákon též stanovuje, jaká účast je způsobilá k přijetí rozhodnutí.

„Usnášeníschopnost valné hromady však není odvozena od počtu osob akcionářů účastnících se valné hromady, ale od počtu jejich akcií, kterými na valné hromadě disponují, resp. součtu jmenovitých hodnot jejich akcií. Podle dispozitivního ustanovení § 142 odst. 1 zákona je valná hromada schopná se usnášet, jsou-li přítomni akcionáři

³⁹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 355. ISBN 978-7263-891-8.

vlastníci: akcie, jejichž jmenovitá hodnota dosahuje alespoň 30% základního kapitálu společnosti nebo alespoň 30% akcií.“⁴⁰

IV.7.3 Sistace

„Zákaz výkonu hlasovacích práv akcionáře při rozhodování valné hromady společnosti, tzv. sistace, není v právní úpravě akciové společnosti žádnou novinkou. V různě modifikované podobě ji již od 30. května 1996 obsahoval obchodní zákoník, kdy byl novelizován zákonem č. 142/1996 Sb. Obecně lze říci, že účelem sistace hlasovacích práv je vyloučit výkon hlasovacích práv akcionáře při rozhodování otázek, které se jej přímo dotýkají. Jedná se o taková rozhodnutí valné hromady společnosti, u nichž je z povahy věci nežádoucí, aby byla ovlivněna hlasy konkrétního dotčeného akcionáře, neboť se zpravidla jedná o rozhodnutí o splnění některých z jeho společenských povinností nebo rozhodnutí o sankci za jejich neplnění. Akcionář by tak svými hlasy mohl ovlivnit výsledek hlasování, např. svou většinou přehlasovat ostatní akcionáře, a získat tím na jejich úkor nebo na úkor společnosti neoprávněnou výhodu.“⁴¹

Demonstrativní výčet jednotlivých případů, kdy není akcionář oprávněn vykonávat svá hlasovací práva, která jsou spojena s akciemi, které má v držení, je zakotven v § 426 zákona č. 90/2012 Sb. Nová právní úprava je v tomto ohledu oproti původní právní úpravě značně redukována.

IV.7.4. Průběh valné hromady

Recentní legislativní úprava valné hromady a jejího průběhu došla značných změn prostřednictvím rekonstrukce spíše v obsahové části než v systematické rovině. V oblasti změn byly odstraněny zejména nedostatky terminologické povahy. Došlo též k úpravě otázek souvisejících s konáním valné hromady, především v té rovině, aby byl celý průběh a proces řádně upraven v legislativě. Lze konstatovat, že změny jsou spíše dílčí povahy, nikoliv koncepční. Elementárním smyslem změn po rekonstrukci bylo zjednodušit jednání valné hromady.

⁴⁰ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 362. ISBN 978-7263-891-8.

⁴¹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 369. ISBN 978-7263-891-8.

„Před jednáním valné hromady musí mít akcionáři možnost seznámit se s podrobnostmi o jednání valné hromady a zjistit její plánovaný pořad jednání. Akcionáři musí mít také možnost seznámit se v sídle společnosti s případnými návrhy na změnu stanov a s dalším podkladovými materiály, musí tedy mít možnost rozhodnout se, zda se plánovaného jednání chtějí zúčastnit a pokud ano, musí mít možnost se na jednání odpovídajícím způsobem připravit. Je možné upustit od projednání určitých bodů z plánovaného pořadu jednání nebo jejich projednání odložit na další jednání valné hromady. Jestliže by jednání na žádost kvalifikovaných akcionářů, nelze pořad jednání omezit bez jejich souhlasu.“⁴²

Před zahájením pořadu samotného jednání valné hromady se zjišťuje, zda je počet přítomných akcionářů dostatečný. Za tímto účelem je zákonem upravena tzv. listina přítomných, do které se zapisují všichni přítomní akcionáři, kteří se na svolanou valnou hromadu dostavili ať už osobně či prostřednictvím zástupce.

„Prvními body pořadu jednání je volba orgánů valné hromady a případná modifikace pořadu jednání. O modifikaci programu jednání bylo již pojednáno výše. Omezit program jednání je možné tehdy, pokud s tím budou souhlasit přítomní akcionáři (nejedná-li se o jednání zahájené na žádost kvalifikovaných akcionářů, kdy by byl k omezení pořadu jednání třeba i jejich souhlas). Změnit a rozšířit program jednání je možné jen za přítomnosti a souhlasu všech akcionářů společnosti.“⁴³

„Valnou hromadu zahajuje její svolavatel a řídí ji až do okamžiku, kdy jsou zvoleny orgány valné hromady. Jak bylo popsáno již dříve, svolavatelem valné hromady bude zpravidla představenstvo společnosti. Jeho povinnosti k řízení valné hromady do doby zvolení předsedy valné hromady koresponduje další povinnost, a sice vždy se účastnit valné hromady. Není však vyloučeno, aby svolavatelem valné hromady byl jednotlivý člen představenstva, dozorčí rada nebo kvalifikovaný akcionář.“⁴⁴

⁴² HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 372. ISBN 978-7263-891-8.

⁴³ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 372. ISBN 978-7263-891-8.

⁴⁴ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 373. ISBN 978-7263-891-8.

Po projednání celého programu valné hromady je nutné vytvořit zápis z jednání valné hromady. Tento zápis je vyhotoven zapisovatelem, kterého určí svolavatel a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne ukončení valné hromady. Zápis podepisuje zapisovatel, předseda valné hromady nebo svolavatel a ověřovatel nebo ověřovatelé zápisu. Vyhotovený zápis může být uveřejněn též na webových stránkách společnosti. V případě, akcionář požádá o zápis z valné hromady, bude mu kopie zápisu zaslána na náklady společnosti. Taxativní výčet náležitosti zápisu z valné hromady je následující: firma a sídlo společnosti; místo a doba konání valné hromady; identifikace předsedy, zapisovatele, ověřovatelů zápisu a osoby pověřené sčítáním hlasů; popis projednání jednotlivých záležitostí; usnesení valné hromady s uvedením výsledků hlasování a obsah protestu akcionáře.

IV.7.5 Rozhodování per rollam

Praktickou a flexibilní novinkou, která je zakotvena v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, je možnost přijímat rozhodnutí mimo valnou hromadu. Tato možnost byla dříve upravena pouze pro společnosti s ručením omezeným, nyní lze tuto úpravu aplikovat i pro společností akciové.

Tato možnost není neznámá ani jiným evropským právním řádům, byť některé k ní přistupují, stejně jako česká právní úprava u společnosti s ručením omezeným, jako k automatické možnosti, kterou lze vyloučit zakladatelským právním jednáním. U akciové společnosti byl zvolen model odlišný, kdy je rozhodování mimo valnou hromadu možné použít jen připouští-li to stanovy společnosti. Rozhodování mimo valnou hromadu (per rollam) se v praxi společností s ručením omezeným stalo často využívaným a oblíbeným prostředkem. Nová právní úprava tohoto institutu pro akciové společnosti proto do značné míry převzala úpravu obsaženou v obchodním zákoníku pro společnosti s ručením omezeným s tím, že došlo k upřesnění a precizování některých dílčích otázek.

IV.8 Představenstvo a dozorčí rada v dualistickém systému řízení společnosti

Jedná se v tomto kontextu o tradiční systém orgánů akciové společnosti, které mají velmi silné postavení. Jak představenstvo, tak dozorčí rada mají vlastní působnost. Působnost představenstva je v oblasti moci výkonné, oproti tomu dozorčí rada má

působnost v oblasti moci kontrolní. Oba orgány můžeme charakterizovat jako na sobě nezávislé a právě z tohoto důvodu nelze striktně uvést, který z orgánů má silnější postavení.

IV.8.1 Podmínky pro výkon funkce člena představenstva a dozorčí rady

„Nově plynou předpoklady pro výkon funkce člena orgánů obchodní korporace zejména z občanského zákoníku. Je totiž třeba si uvědomit, že jednání orgánů právnické osoby je nově koncipováno nikoliv jako osobní jednání právnické osoby, ale jako její přímé zastoupení se všemi souvislostmi a důsledky. I z tohoto důvodu je jednání orgánů akciové společnosti jako její zastoupení upraveno v § 151 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.“⁴⁵

V obou případech je pro výkon funkce člena představenstva a dozorčí rady stanovena podmínka a) plné svéprávnosti k právnímu jednání, b) musí se jednat o fyzickou či právnickou osobu a v neposlední řadě za c) je požadována bezúhonnost dle živnostenského zákona.

Novinkou v recentní právní úpravě oproti minulosti je fakt, že členem orgánu akciové společnosti mohou být fyzické i právnické osoby. Občanský zákoník ve svém § 154 upravuje povinnost právnické osoby určit za sebe fyzickou osobu, která bude mít postavení zástupce vykonávajícího povinnosti člena orgánu.

Obsazování funkce v představenstvu a dozorčí radě

„První variantou obsazení členů orgánů je jejich uvedení ve stanovách společnosti v případě prvních členů orgánů podle § 250 odst. 3 písm. f) zákona o obchodních korporacích. V tu dobu, tj. před vznikem společnosti jejím zápisem do obchodního rejstříku, ještě nemá společnost právní subjektivitu, tedy ani její orgány, mezi nimi valná hromada, která by mohla členy ostatních orgánů jmenovat, proto k prvnímu obsazení orgánů dochází právě uvedením ve stanovách společnosti.“⁴⁶

⁴⁵ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 384. ISBN 978-7263-891-8.

⁴⁶ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 385. ISBN 978-7263-891-8.

Tradičním a nejčastějším způsobem, kterým se ustanovují členové představenstva a dozorčí rady a který je zakotven v zákoně o obchodních korporacích (konkrétně § 438 a § 448), je jejich volba valnou hromadou. O volbě členů obou orgánů hlasuje valná hromada prostou většinou hlasů přítomných akcionářů. Specifickým způsobem hlasování, které musí připustit stanovy společnosti, je tzv. kumulativní hlasování, které má za cíl zvýhodnit menšinové akcionáře.⁴⁷

„Třetí možností je tzv. kooptace. Je přípustná v představenstvu podle § 444 zákona o obchodních korporacích i v dozorčí radě podle § 454 uvedeného zákona. Kooptace musí být, stejně jako kumulativní hlasování, výslovně připuštěna stanovami. Jedná se o možnost, aby orgán, jehož počet členů neklesne pod polovinu, sám zvolil své chybějící členy. Takto zvolení členové nemají své vlastní plnohodnotné funkční období, ale budou zastávat funkce jen do okamžiku, kdy se sejde valná hromada a zvolí řádné nové členy orgánů s plnohodnotným členstvím.“⁴⁸

Další novinkou, která je upravena zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, je volba náhradníků. Tato varianta byla do 31. prosince 2013 aplikovatelná pouze u družstva. Výše uvedený zákon tedy variantu volby příslušných náhradníků nově připouští i pro představenstvo a dozorčí radu akciové společnosti. V akciové společnosti však může být tato varianta využita jen v případě, kdy to povolují její stanovy. Pokud stanovy tuto možnost připouštějí a následně je aplikována i v praxi, budou jednotliví náhradníci nastupovat na uvolněná místa podle předem stanoveného pořadí.

Smlouva o výkonu funkce

Smlouva o výkonu funkce byla upravena též předchozím kodexem. Tento typ smlouvy byl uzavírán mezi danou společností a členem orgánu, v našem případě členem představenstva nebo členem dozorčí rady. Podmínkou platnosti smlouvy byla její písemná forma a též její následné schválení valnou hromadou společnosti. Vztah mezi danou korporací a jejím členem byl dle zákona č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník,

⁴⁷ K minulé právní úpravě viz např.: ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN: 9788074003462.

⁴⁸ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 387. ISBN 978-7263-891-8.

vztahem obchodněprávním, na který byla aplikována ustanovení původní mandátní smlouvy.

„Právní úprava této smlouvy je podle zákona o obchodních korporacích odlišná. Zákon o obchodních korporacích na uzavření nových smluv nejen apeluje, ale přímo si jejich uzavření vynucuje. Činí tak prostřednictvím přechodných ustanovení, konkrétně § 777 odst. 3. Podle tohoto ustanovení bylo třeba do 30. června 2014 uzavřít nové smlouvy o výkonu funkce.“⁴⁹

Nová úprava smlouvy o výkonu funkce je obsažena v § 59 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Z formálního hlediska nedošlo k žádným markantním změnám. I v případě nové právní úpravy je pro tento typ smlouvy vyžadována písemná forma a stejně jako v minulosti musí být schválena valnou hromadou společnosti.

Funkční období členů představenstva a dozorčí rady a jejich počet

„Z hlediska počtu členů orgánů dualistického systému není zákon o obchodních korporacích již tak přísný. Zákon v § 439 odst. 1 a § 448 odst. 1 stanoví, že jak představenstvo, tak i dozorčí rada mají 3 členy. Současně však obě ustanovení stanoví, že stanovy mohou určit počet členů odchylně. Důležité je, že zákon připouští, aby stanovy určily jiný počet členů, aniž by zákon současně určoval, jakým směrem se odchylka může ubírat.“⁵⁰

„Předchozí právní úprava umožňovala snížit počet členů představenstva pod 3 jen tehdy, pokud měla společnost jediného akcionáře. U dozorčí rady obchodní zákoník připouštěl jen zvýšení počtu členů, ovšem s tím, že počet členů dozorčí rady určený stanovami, byl vždy beze zbytku dělitelný třemi.“⁵¹

Funkční období členů představenstva je podle zákona o obchodních korporacích 1 rok. Funkční období však mohou upravovat stanovy dané společnosti, které mohou určit období libovolně dlouhé. Stanovy však mohou funkční období členů představenstva a

⁴⁹ Tamtéž, s. 387.

⁵⁰ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 389. ISBN 978-7263-891-8.

⁵¹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 390. ISBN 978-7263-891-8.

dozorčí rady nejen prodloužit, ale též zkrátit. V případě, že ani stanovy ani smlouva o výkonu funkce neurčují délku funkčního období obou orgánů, platí, že funkce bude trvat 1 rok. Pokud délku funkčního období určená smlouvou v kolizi s obsahem stanov, má přednost úprava dle smlouvy o výkonu funkce.

U dozorčí rady je délka jejího funkčního období zákonem stanovena na dobu 3 let. Stejně jako v případě představenstva je i v případě kolize délky funkčního období dle smlouvy a stanov dána přednost ustanovením ve smlouvě o výkonu funkce.

„Funkce členů orgánů představenstva a dozorčí rady jsou neslučitelné. Z hlediska organizačního je ještě třeba připomenout, že jak v představenstvu, tak i v dozorčí radě volí jejich členové předsedu ze svých řad, tj. předsedu představenstva a předsedu dozorčí rady.“⁵²

Svolávání, jednání a přijímání rozhodnutí

Oba orgány společnosti, tj. jak představenstvo, tak dozorčí rada se scházejí podle své vlastní potřeby nebo podle potřeb korporace. Zákon o obchodních korporacích ve svých ustanoveních nezakotvuje, jak časté mají mít orgány zasedání. Oproti zákonu však mohou tuto povinnost upravit stanovy dané společnosti.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích nikde nezakotvuje četnost zasedání obou orgánů, ale ve svém § 440 a § 450 obecně upravuje způsob hlasování a pořízení záznamu z jejich jednání. Ve věci způsobu svolání představenstva a dozorčí rady, lze doporučit vlastní úpravu ve stanovách společnosti, tj. individuální zvážení svolání zasedání a dále lhůtu pro odeslání informace o jednání jednotlivým členům představenstva a dozorčí rady před vlastním jednáním.

„O průběhu jednání se pořizuje zápis. Stejně tak se pořizuje zápis i o přijatých rozhodnutích. Stejně jako u zápisu z jednání valné hromady je i v případě zápisu z jednání představenstva nebo dozorčí rady přílohou zápisu listina přítomných. Jejich smyslem je zajištění možnosti ověření usnášeníschopnosti, schopnosti přijmout všechna rozhodnutí a společně se samotným zápisem ověření, kdo jak hlasoval a kdo byl účasten

⁵² HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 391. ISBN 978-7263-891-8.

*jednání. Zápis z jednání představenstva vždy podepisuje předsedající a zapisovatel. Zápis z jednání dozorčí rady podepisuje předsedající.*⁵³

*„Zápisu z jednání představenstva i dozorčí rady je společné, že mohou z hlediska členů orgánů sloužit rovněž jako jejich ochrana v případě posuzování kvality výkonu funkce člena orgánu. Nastane-li situace, kdy bude zjištěno, že orgán nepřijal rozhodnutí, které by bylo v souladu s péčí řádného hospodáře a s podnikatelským úsudkem, bude se zkoumat, kteří z členů orgánu jednali a kteří nejednali v souladu s požadavky na kvalitu výkonu funkce. Z tohoto důvodu obsahuje zápis z jednání představenstva i dozorčí rady jmenovité uvedení osob, které hlasovaly proti přijetí přezkoumávaného rozhodnutí nebo které se hlasování zdržely.“*⁵⁴

Působnost představenstva a dozorčí rady

Představenstvo akciové společnosti je orgánem, který má velmi širokou škálu oprávnění a povinností. Mezi základní povinnosti představenstva patří dle § 435 zákona obchodní vedení společnosti, dále má vlastní statutární zástupčí oprávnění a nelze opominout tzv. zbytkovou působnost, která je upravena v § 163 zákona č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem. Obchodním vedením máme na mysli tu působnost, prostřednictvím které se naplňuje předmět podnikání dané akciové společnosti. Statutárním zástupčím oprávněním se má na mysli vystupování za společnosti vůči třetím osobám. Zbytkovou působnost lze charakterizovat jako působnost, která je upravena zákonem nebo stanovami a která není svěřena do působnosti jiného orgánu.

Do působnosti představenstva dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích patří kromě výše uvedené působnosti např.: zajišťování řádného vedení účetnictví (§ 435 odst. 2); zajišťování předložení řádné, mimořádné, konsolidované a mezitimní účetní uzávěrky valné hromadě ke schválení (§ 435 odst. 4); předložení návrhu na rozdělení zisku či úhrady ztráty ke schválení valné hromadě (§ 435 odst. 4); předložení zprávy o podnikatelské činnosti a o stavu majetku společnosti (§ 436 odst. 2); vypracování zpráva o vztazích (§ 82 a § 84); svolání valné hromady (§ 367, § 377, §

⁵³ Tamtéž, s. 391.

⁵⁴ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 391. ISBN 978-7263-891-8.

402 a § 403); podávání vysvětlení akcionářům společnosti (§ 360 odst. 1); rozhodování a provádění vyplácení zisku společnosti (§ 34 odst. 3) atd.

Působnost dozorčí rady je oproti působnosti představenstva poměrně užší. Tato restrikce však vyplývá z účelu tohoto orgánu, kterým je především jeho kontrolní funkce. Mezi základní úkoly dozorčí rady dle zákona patří např.: dohlížet na činnost představenstva (§ 446 odst. 1); přezkoumávání účetní závěrky (§ 447 odst. 3); přezkoumávání zprávy o vztazích (§ 83 odst. 1 a 3); svolávání valné hromady v zákonem určených případech (§ 404); účast na valné hromadě (§ 449 odst. 1); zastupování akciové společnosti před soudem v řízení proti členovi představenstva (§ 447 odst. 4); možnost zakázat uzavření smlouvy (§ 56 odst. 2) atd.

Zánik členství v představenstvu a dozorčí radě

Ve věci členství v orgánech představenstva a dozorčí rady nedošlo oproti předchozí právní úpravě k žádným velkým změnám. K zániku členství v obou zmíněných orgánech může dojít z důvodu: smrti člena fyzické osoby či zániku člena právnické osoby; odvoláním z funkce; odstoupením z funkce; ztrátou předpokladů pro výkon funkce či uplynutím funkčního období, které je stanoveno buď smlouvou o výkonu funkce či stanovami.

Odpovědnost členů představenstva a dozorčí rady a kvalita výkonu funkce

„Kvalita výkonu funkce má řadu znaků a lze ji hodnotit z mnoha úhlů pohledu.⁵⁵ Z toho nejširšího hlediska lze do kvality výkonu funkce člena orgánu zahrnout jeho vázanost pokyny jiných orgánů, zákaz konkurence, péči řádného hospodáře, podnikatelský úsudek, důsledky porušení péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku a odpovědnost za způsobenou újmu.“⁵⁶

⁵⁵ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-039-7.

⁵⁶ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 396. ISBN 978-7263-891-8.

IV.9 Orgány akciové společnosti v monistickém systému řízení společnosti

Monistický systém orgánů akciové společnosti bývá často do jisté míry označován za novinku právního řádu České republiky. Toto tvrzení však můžeme z legislativního hlediska vyvrátit, což potvrdíme níže. Základním kamenem monistického systému je skutečnost, kdy výkonná i kontrolní moc je soustředěna do jednoho jediného orgánu, a to do správní rady. V českém právním prostředí je samozřejmě historicky zakotven spíše dualistický systém, nicméně v posledních letech se začíná z důvodu jeho jednoduchosti v praxi aplikovat též monistický systém řízení.

„Podobný systém volby organizační struktury řízení společnosti byl připuštěn i zákonem č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti. V obou případech však také platí totožná pravidla pro nejvyšší orgán společnosti, tedy valnou hromadu.“⁵⁷

Monistický systém řízení je v zákoně o obchodních korporacích zakotven v § 456 až § 463. Z této skutečnosti je patrné, že jde o poměrně stručnou úpravu. Důvodem však není nezáměr o tento způsob systému řízení, ale to, že značná část problematiky je již legislativně upravena v rámci dualistického systému a není tedy třeba je opakovat. Elementární pozornost je věnována § 456 a násl. zákona, který upravuje obsazování funkcí orgánů a jejich působnost.

Primárním orgánem, vyjma valné hromady, je správní rada, která si volí ze svého středu svého předsedu a dále statutární ředitel, který je dle zákona statutárním orgánem.

I když se tento systém nazývá monistickým, je statutárním orgánem ve skutečnosti statutární ředitel a správní rada plní spíše úlohu kontrolní. Ve skutečnosti však správní rada může mít pouze jediného člena a její předseda může být v souladu s § 463 odst. 3 zákona současně i statutárním ředitelem. V takovém případě hovoříme o skutečném monistickém systému, ve kterém je výkonná i kontrolní moc ve společnosti koncentrována do rukou jednoho jediného subjektu.

⁵⁷ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 403. ISBN 978-7263-891-8.

IV.9.1 Správní rada

Legislativní úprava správní rady je obsažena v § 457 a násl. zákona. Na základě ustanovení § 456 odst. 2 zákona budou na správní radu přiměřeně aplikována ustanovení o dozorčí radě. Základním předpokladem zákona je, že správní rada bude mít 3 členy. Stanovy společnosti se však mohou od uvedeného ustanovení zákona odchýlit a mohou určit i jiný počet členů orgánů - vyšší či nižší. Není však vyloučeno ani to, aby se správní rada skládala pouze z jediného člena (viz výše).

*„Jednání správní rady se účastní jednak její členové, jednak také statutární ředitel, který musí být vždy přizván. Svolání správní rady je věcí jejího předsedy. Bude-li orgán kolektivní, volí podle obecných ustanovení nového občanského zákoníku svého předsedu. Ten bude svolávat jednání tohoto orgánu. Impuls ke svolání správní rady mohou dát i její členové. Zákon sice přímo nestanoví, jak často má správní rada zasedat, ale současně dává právo jedné třetině členů správní rady požádat předsedu o její svolání, pokud nezasedala po dobu delší než 2 měsíce. Dalším, kdo může o svolání požádat, je statutární ředitel. V obou případech má předseda správní rady povinnost správní radu svolat. Neučiní-li tak, mohou správní radu svolat samotní žadatelé o její svolání. Požádá-li o svolání správní rady statutární ředitel, určí rovněž pořad jednání, který musí při jejím svolání respektovat i předseda správní rady“.*⁵⁸

Mezi elementární úkoly správní rady patří např.: zaměření obchodního vedení (§ 460 odst. 1 zákona), výkon obchodního vedení společnosti (§ 460 odst. 1 zákona), rozhodování o zvýšení základního kapitálu, působnost nespádající do působnosti valné hromady (§ 460 odst. 2 zákona), schvalování smlouvy o výkonu funkce statutárního ředitele atd.

Specifickou úlohu ve správní radě má její předseda, který je volen členy tohoto orgánu a jehož hlavní úlohou je reprezentovat a zastupovat akciovou společnost navenek. Funkční období předsedy správní rady nesmí přesáhnout funkční období člena.

⁵⁸ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 404. ISBN 978-7263-891-8.

„Zatímco pro správní radu obecně platí, že může být členem fyzická i právnická osoba, předsedou správní rady může být jen osoba fyzická. Přinejmenším jedním z členů správní rady tedy musí být člověk. Z jeho předsednické pozice plyne to, že zejména svolává a řídí zasedání správní rady a současně informuje valnou hromadu o zjištěných správní rady. Dojde-li k soudnímu řízení mezi akciovou společností a statutárním ředitelem korporace, zastupuje předseda správní rady korporaci i v tomto řízení. Pokud by on sám byl současně statutárním ředitelem, musí být zastupováním korporace v takovém soudním řízení pověřen jiný člen tohoto orgánu.“⁵⁹

IV.9.2 Statutární ředitel

Statutární ředitel plní úlohu statutárního orgánu společnosti, je z této funkce jejím reprezentantem a zastupuje ji tedy navenek. Statutárním ředitelem může být dle zákona pouze fyzická osoba. Funkce statutárního ředitele je slučitelná s funkcí předsedy správní rady (viz výše). Pokud bude mít správní rada pouze jediného člena, bude se v tomto případě jednat o čistou podobu monistického systému, kdy bude kontrolní a výkonná moc koncentrována skutečně do rukou jediného člověka. Tento způsob kumulace člena orgánů do jednoho jediného může být příznivý především pro akciové společnosti s menším počtem akcionářů.

Statutární ředitel vykonává svou činnost na základě smlouvy o výkonu funkce, která je schvalována správní radou.

Otázkou, která není recentní legislativou dostatečně zodpovězena je, který orgán z vnitřní struktury řízení statutárního ředitele volí do jeho funkce, tj. zda-li tato pravomoc patří do působnosti správní rady (§ 463) nebo do působnosti valné hromady (§421). V tomto kontextu lze spatřovat přímý rozpor uvedených ustanovení zákona, který způsobuje určitou míru právní nejistoty.

⁵⁹ HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014, s. 405. ISBN 978-7263-891-8.

EMPIRICKÁ ČÁST

I. Vymezení výzkumného cíle

V recentní době mají podnikatelé v oblasti akciových společností možnost vybrat si mezi dvěma strukturami systémů orgánů této formy společnosti. V teoretické části práce se zabýváme oběma těmito systémy, tj. systémem monistickým a systémem dualistickým a blíže je konkretizuje. Cílem empirické části práce je zjistit informace, týkající se výše základního kapitálu těchto společností, vzniku společností, jejich sídlem a samozřejmě důvody pro volbu monistického systému. Vzhledem k novosti tohoto systému si v empirické části bakalářské práce nekladu za cíl postihnout všechny fragmenty problematiky, ale zaměřit se pouze na základní skutečnosti, které následně vyjádřím v grafech.

II. Hypotézy

Hypotéza č.1: *Výše základního kapitálu bude u většiny z dotazovaných společností korespondovat s minimální částkou, která je uvedena v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, ve znění pozdějších předpisů, tj. ve výši min. 2.000.000,- Kč.*

Hypotéza č.2: *Většina dotázaných akciových společností s monistickým systémem řídicích orgánů po rekodifikaci soukromého práva vznikla ještě v témže roce, tj. v roce 2014.*

Hypotéza č. 3: *Většina akciových společností, které byly dotázány, má sídlo v Praze.*

Hypotéza č. 4: *Předseda správní rady bude odlišnou osobou od statutárního ředitele.*

Hypotéza č. 5: *Hlavním důvodem volby monistického systému orgánů akciové společnosti je u dotazovaných společností modernější pojetí řízení.*

III. Výzkumný vzorek

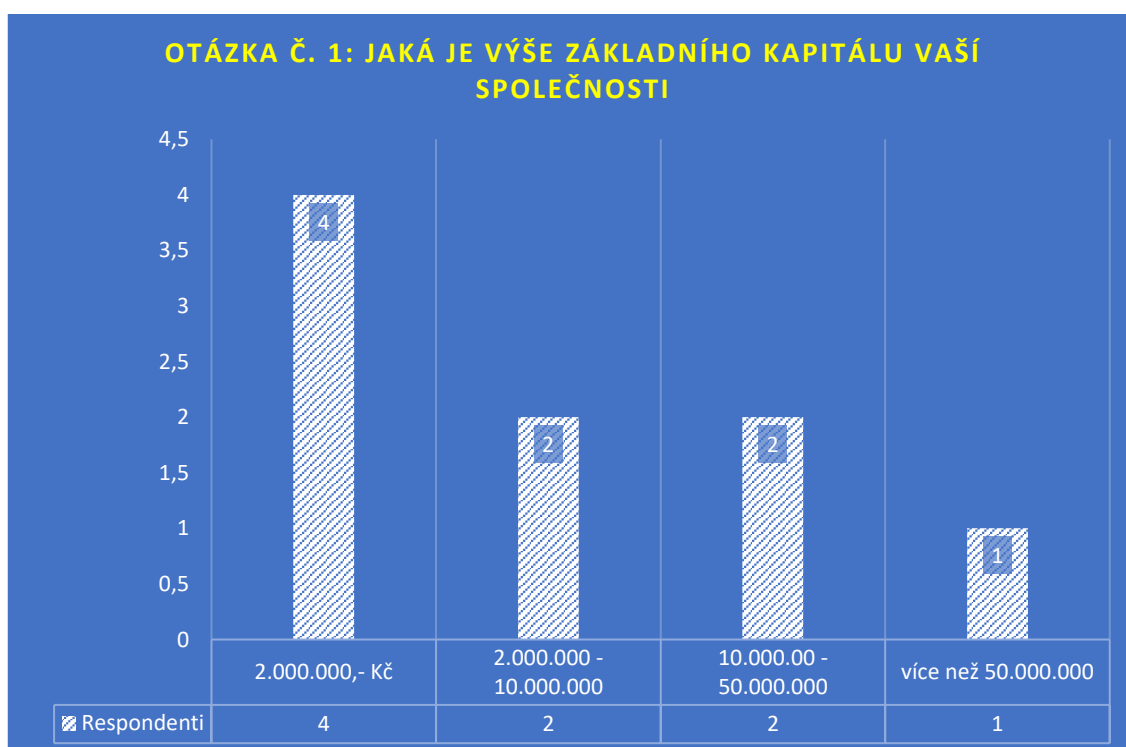
Výzkumný vzorek tvoří deset (10) akciových společností s monistickou strukturou orgánů. Společnosti z důvodu objektivit jsou anonymizované. Statutární orgány všech společností souhlasili s vyplněním dotazníku, který jim byl zaslán prostřednictvím e-mailové pošty. Při výběru těchto společností jsem se zaměřila na společnosti realizující svou podnikatelskou činnost v oblasti *real-estate*.

IV. Metoda výzkumu

Jako výzkumná metoda empirické části práce bylo vybráno dotazníkové šetření, ve kterém vybrané obchodní korporace odpovídali na 5 položených otázek.

V. Dotazníkové šetření

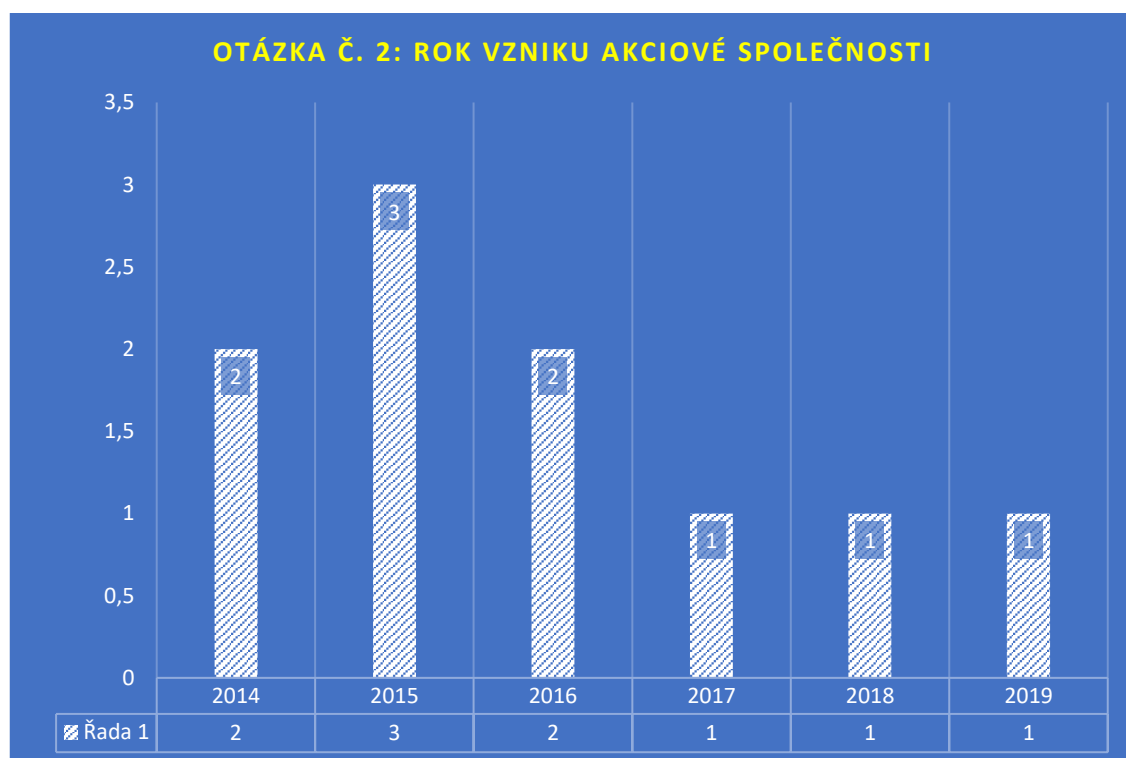
Otázka č. 1: Jaký je výše základního kapitálu Vaší společnosti?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, 2020

Vyhodnocení: Z výše uvedeného grafu je patrné, že naprostá většina dotázaných akciových společností (4) byla založena se základním kapitálem, která je zakotvena v zákoně 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, tedy s částkou ve výši 2.000.000,- Kč. Dvě z dotázaných společností mají základní kapitál v rozmezí 2.000.000,- Kč až 10.000.000,- Kč. Dvě ze společností mají základní kapitál v rozmezí 10.000.000,- Kč až 50.000.000,- Kč a jedna ve výši více než 50.000.000,- Kč. Lze tedy konstatovat, že pro většinu společností je základní kapitál ve výši stanovené zákonem zcela standardní.

Otázka č. 2: Rok vzniku akciové společnosti?

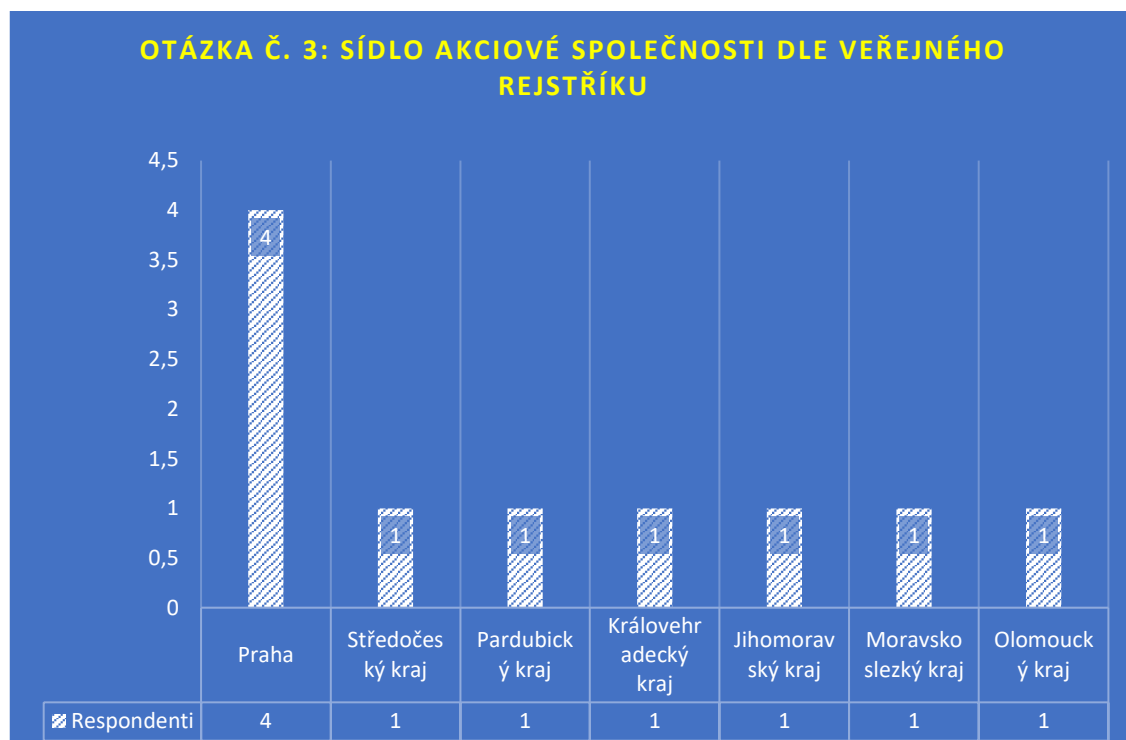
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, 2020

Vyhodnocení: Z uvedeného grafu vyplývá, že z oslovených společností dvě (2) byly založeny po rekodifikaci soukromého práva, tři (3) byly založeny v roce 2015 a od roku 2016 do roku 2019 po jedné (1) společnosti.

V úvahu musíme brát zejména tu skutečnost, že v roce 2014, tj. v období vzniku účinnosti zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, se podnikatelské subjekty

teprve seznamovali s problematikou monistického systému struktury orgánů akciové společnosti. I přes odbornou osvětu, která probíhala tisku a dalších médiích byli podnikatelé opatrní a nejistí. Při oslovení jednotlivých respondentů naprostá většina z nich se vyjádřila v obdobném stylu.

Otázka č. 3: Sídlo akciové společnosti dle veřejného rejstříku

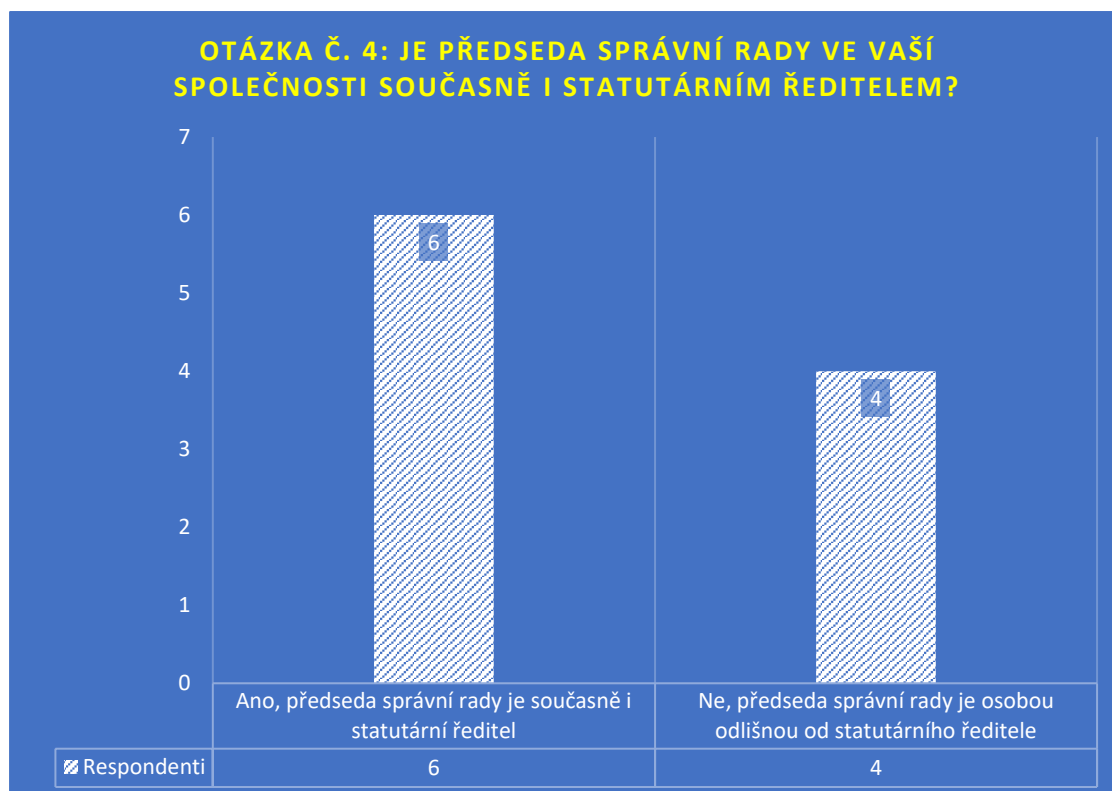
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, 2020

Vyhodnocení: Z uvedeného grafu lze konstatovat tu skutečnost, že ve většině případů je sídlem společnosti hlavní město Praha. Jedná se o opakující se trend, který v dnešní metropolizované společnosti není nikterak překvapujícím.⁶⁰ V obecném pojetí lze dále z grafu vyčíst, že další sídla dotazovaných společností jsou v kraji Středočeském, Pardubickém, Hradeckém, Jihomoravském, Moravskoslezském a Olomouckém, vždy po jednom (1) sídle. V případě Středočeského kraje je sídlem společnosti Kolín, v případě Pardubického kraje je sídlo v krajském městě Pardubice, v případě

⁶⁰ Aktuálním trendem současného trhu je nabídka tzv. virtuálních sídel společnosti. Tato nabídka má neustále gradující tendenci s tím, že většina společností, která má své provozovny po celé České republice, chce mít jako své sídlo v obchodním, tj. veřejném rejstříku, uvedenu Prahu, jako hlavní město. Takovýchto společností jsou dnes tisíce.

Královehradeckého kraje je sídlo společnosti v krajském městě Hradec Králové, v případě Jihomoravského kraje je sídlem společnosti krajské město Brno a v případě Olomouckého kraje je sídlo akciové společnosti v Olomouci.

Otázka č. 4: Je předseda správní rady ve Vaší společnosti současně i statutárním ředitelem?

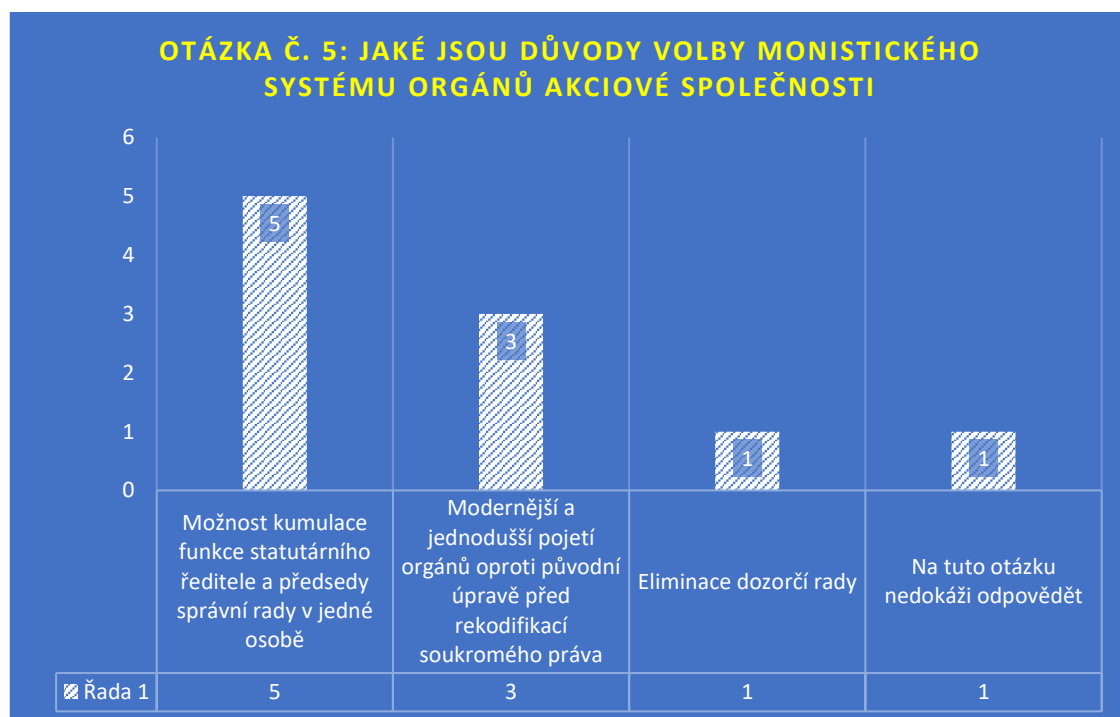
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, 2020

Vyhodnocení: Z grafického znázornění lze vyvodit závěr, že ve většině případů (v našem případě v šesti) plní předseda správní rady současně i úlohu statutárního ředitele.⁶¹ Jedná se o poměrně hojně se vyskytující jev, jehož hlavním cílem je zjednodušit strukturu společnosti a omezit finanční nákladovost personálií v dané

⁶¹ K této problematice se vyjadřuje ve svých publikacích mnoho autorů. Mezi základní můžeme demonstrativně uvést např.: ŠTENGLOVÁ, I. *Základy obchodního práva*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019. 480 s. ISBN 978-80-7502-314-8. Dále též např.: ŠTENGLOVÁ I.; HAVEL, B.; CILEČEK, F.; KUHN, P. a P. ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích, 2. Vydání. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2017. 1144 s. ISBN 978-80-7400-540-4 nebo též HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVÍŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost*. I. Vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014. ISBN 978-7263-891-8.

korporaci. U čtyřech (4) z dotázaných společností je však trend jiný. U těchto společností je funkce předsedy správní rady a statutárního ředitele neztotožnitelná s jednou osobou.

Otázka č. 5: Jaké jsou důvody volby monistického systému orgánů akciové společnosti?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, 2020

Vyhodnocení: Z výše uvedeného vyplývá, že v pěti (5) případech je důvodem volby monistického systému orgánů akciové společnosti před systémem dualistickým možnost kumulace funkce statutárního ředitele a předsedy správní rady v jedné osobě. Ve třech (3) případech dotázaní odpověděli, že monistický systém se jim jeví jako modernější a v neposlední řadě též jednodušší. Jeden (1) respondent uvedl jako důvod výběru tohoto systému eliminování kontrolního orgánu, kterým je dozorčí rada, která plní tuto úlohu v dualistickém systému, tj. systému, který je v našem právním systému tradičním. Jeden (1) respondent uvedl, že na tuto otázku nedokáže odpovědět.

VI. Vyhodnocení empirického výzkumu

Hypotéza č.1: *Výše základního kapitálu bude u nadpoloviční většiny z dotazovaných společností korespondovat s minimální částkou, která je uvedena v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, ve znění pozdějších předpisů, tj. ve výši min. 2.000.000,- Kč.*

Výsledek: *Hypotéza se nepotvrdila. Počet respondentů, kteří mají základní kapitál akciové společnosti ve výši 2.000.000,- Kč, tj. dle minimální zákonné výše, nepřesáhl nadpoloviční většinu z dotazovaných.*

Hypotéza č.2: *Nadpoloviční většina dotázaných akciových společností s monistickým systémem řídicích orgánů po rekodifikaci soukromého práva vznikla ještě v témže roce, tj. v roce 2014.*

Výsledek: *Hypotéza se nepotvrdila. Většina z dotazovaných společností vznikla až v následujícím roce po rekodifikaci soukromého práva, tj. mimo jiné i po přijetí nového zákona o obchodních korporacích.*

Hypotéza č. 3: *Většina akciových společností, které byly dotázány, má sídlo v Praze.*

Výsledek: *Hypotéza se potvrdila částečně. Z dotázaných společností má většina z nich sídlo v Praze. Nejedná se však o nadpoloviční většinu respondentů.*

Hypotéza č. 4: *Předseda správní rady bude odlišnou osobou od statutárního ředitele.*

Výsledek: *Hypotéza se nepotvrdila. Nadpoloviční většina z dotázaných společností má ve funkci předsedy správní rady stejnou osobu, která plní funkci statutárního ředitele.*

Hypotéza č. 5: *Hlavním důvodem volby monistického systému orgánů akciové společnosti je u dotazovaných společností modernější pojetí řízení.*

Výsledek: *Hypotéza se nepotvrdila. Nadpoloviční většina respondentů (6) vyjádřila jako hlavní důvod skutečnost možnosti obsadit funkci předsedy správní rady a statutárního ředitele jedním jediným subjektem. Modernější způsob systému orgánů ve společnosti si vybral menší počet respondentů (4).*

VII. Shrnutí empirické části práce

Ve světle celého empirického výzkumu lze konstatovat, že volba monistické struktury se zdá být pro podnikatele nejen modernější, ale v některých případech i výhodnějším řešením. Mnozí se domnívají, že jedna osoba plnící funkci statutárního ředitele a předsedy správní rady je pro ně z hlediska kompetencí a nákladovosti přijatelnější. Oproti tomu v některých případech převládá názor, že v případě diferenciaci osoby statutárního ředitele a předsedy správní rady má mnohem významnější postavení předseda správní rady, který je de facto „nekorunovaným vládcem“ společnosti, ale veškerou právní odpovědnost nese na svých bedrech statutární ředitel.

Z výše uvedeného výzkumného šetření vyplývá, bez ohledu na počet respondentů, že důvody pro výběr monistického systému se mezi podnikateli různí. Všichni však mají jeden společný požadavek na neměnnost legislativy, kterou v současné době považují z hlediska korporátního práva za dostačující.

ZÁVĚR

V oblasti obchodních korporací již nadále není stěžejním právním předpisem zvláštní zákon, kterým by byl obchodní zákoník. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) není jeho novelizovanou formou a ani na něj nijak nenavazuje, zcela nově upravuje specifika obchodních korporací. Základní pravidla týkající se právnických osob, jsou zakotvena v zákoně č. 89/2012 Sb., v občanském zákoníku. Je však nutné poukázat na skutečnost, že právní normy, které jsou zakotveny v občanském zákoníku, se na obchodní společnosti vztahují pouze v tom rozsahu, ve kterém to zákon o obchodních korporacích stanoví.

Novým specifikem rekodifikace civilního práva v oblasti práva korporátního je úprava obchodních korporací v oblasti orgánů jednotlivých společností. Bakalářská práce se zabývá jedním druhem těchto korporací a to akciovou společností. Problematika akciové společnosti doznala novým zákonem značných změn, z tohoto důvodu jsem si vybrala jaké téma své práce oblast orgánů akciové společnosti. Největší inovací dle nového zákona je možnost výběru systémů řídicích orgánů, tzn. systém dualistický, který je systémem tradičním a systém monistický, který nemá v soudobém právu historický původ.

V oblasti dualistického systému, který je, jak je uvedeno výše, systémem v České republice tradičním se orgány skládají z valné hromady, představenstva a z kontrolního orgánu, kterým je dozorčí rady. V oblasti monistického systému se orgány skládají z valné hromady, správní rady a statutárního ředitele.

Cílem bakalářské práce bylo jednotlivé orgány v obou uvedených systémech přiblížit a konkretizovat jejich recentní působnost s odkazem na působnost v předchozí právní úpravě. Empirická část práce se zabývá výzkumem prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož obsahem je zjišťování důvodů výběru monistického systému orgánů akciové společnosti u stávajících obchodních korporací, zapsaných ve veřejném (obchodním rejstříku).

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČERNÁ, S.; ŠTENGLOVÁ, I. a I. PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.

DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-961-8.

EICHLAROVÁ K. a kol. *Rekodifikace obchodního práva. Podnázev: pět let poté. Svazek I, II. Pocta Stanislavě Černé. Pocta Ireně Pelikánové*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-759-8426-5.

HAVEL, B.; ŠTENGLOVÁ, I.; DĚDIČ, J. a M. JINDŘICH. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, komentář*. Praha: C.H.Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-285-4.

HEJDA, J.; BACHROŇOVÁ, N.; DIVIŠOVÁ, K.; FINGER, L.; PROSSER, M. a V. VANĚČKOVÁ. *Akciová společnost. I. Vydání*. Praha: Nakladatelství ANAG, 2014. ISBN 978-7263-891-8.

CHALUPA, I. a D. REITERMAN. *Cenné papíry. Základy soukromého práva IV*. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-542-8.

MAREK, R. a V. JEŽEK. *Cenné papíry v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-466-7.

NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-039-7.

PAULY, J. *Teoretické a legislativní základy cenných papírů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-422-5.

POLIŠENSKÁ, P.; HRABALOVÁ, M. a A. PEREJDOVÁ. *Právo cenných papírů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN: 978-80-7552-350-1.

ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN: 9788074003462.

ŠTENGLOVÁ I.; HAVEL, B.; CILEČEK, F.; KUHN, P. a P. ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích, 2. Vydání. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. ISBN 978-80-7502-314-8.

Seznam použitých internetových zdrojů

Ministerstvo spravedlnosti. Akciová společnost [online]. © 2013–2015 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/akciova-spolecnost>.

SEZNAM GRAFŮ

Seznam grafů

Graf 1:	44
Graf 2:	45
Graf 3:	46
Graf 4:	47
Graf 5:	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
-----------------------------------	----------

DOTAZNÍK

Otázka č. 1: Jaký je výše základního kapitálu Vaší společnosti?

- a) 2.000.000 Kč
- b) 2.000.000 Kč až 10.000.000 Kč
- c) 10.000.000 Kč až 50.000.000 Kč
- d) 50.000.000 Kč a více

Otázka č. 2: Rok vzniku akciové společnosti?

a) 2014	d) 2017
b) 2015	e) 2018
c) 2016	f) 2019

Otázka č. 3: Sídlo akciové společnosti dle veřejného rejstříku?

a) Hl. město Praha	g) Kraj Vysočina
b) Středočeský kraj	h) Jihočeský kraj
c) Pardubický kraj	i) Moravskoslezský kraj
d) Královéhradecký kraj	j) Jihomoravský kraj
e) Ústecký kraj	k) Olomoucký kraj
f) Karlovarský kraj	

Otázka č. 4: Je předseda správní rady ve Vaší společnosti současně i statutárním ředitelem?

- a) Ano
- b) Ne

Otázka č. 5: Jaké jsou důvody volby monistického systému orgánů akciové společnosti?

- a) Možnost kumulace funkce předsedy správní rady a statutárního ředitele v jedné osobě
- b) Modernější a jednodušší pojetí orgánů oproti původní úpravě před rekodifikací soukromého práva
- c) Eliminace dozorčí rady
- d) Na tuto otázku nedokáží odpovědět

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Lenka Černá

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: prezenční

Název práce: Akciová společnost a její orgány v recentní a retrospektivní podobě

Rok: 2020

Počet stran textu bez příloh: 42

Celkový počet stran příloh: 1

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 1

Vedoucí práce: JUDr. Aleš Zpěvák, Ph.D.